

Sag C-393/20

Anmodning om præjudiciel afgørelse

Dato for indlevering:

18. august 2020

Forelæggende ret:

Sąd Rejonowy dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie (Polen)

Afgørelse af:

7. august 2020

Sagsøgere:

T.B. og D. sp. z o.o.

Sagsøgte:

G. I. A/S

Anonymiseret version

[Udelades]

KENDELSE

Den 7. august 2020

Sąd Rejonowy dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie V Wydział Gospodarczy (retten i første instans for Kraków-Śródmieście i Kraków, Femte Afdeling for handelssager) [udelades] [rettens sammensætning]

har efter behandling [udelades] [proceduremæssige oplysninger] den 7. august 2020 i Kraków

i de forenede sager

anlagt af T. B. og D. sp. z o.o., (selskab med begrænset ansvar) i J. [Polen]

mod G. I. A/S i K. (Kongeriget Danmark)

om betaling

afsagt følgende kendelse:

I. I henhold til artikel 267 [TFEU] forelægges følgende præjudicielle spørgsmål for Den Europæiske Unions Domstol:

- 1) Skal artikel 13, stk. 2, sammenholdt med artikel 11, stk. 1, litra b), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1215/2012 af 12. december 2012 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område fortolkes således, at bestemmelsen kan påberåbes af en person, der som modydelse til tjenester, der er leveret til den direkte skadelidte i et trafikuheld, har overtaget denne skadelidtes erstatningskrav, når den pågældende person ikke driver erhvervmæssig virksomhed med at gøre erstatningskrav gældende over for forsikringsselskaber, og når den pågældende på det sted, hvor vedkommende har bopæl, har anlagt sag mod skadevolderens ansvarsforsikringsselskab, som har hjemsted i en anden medlemsstat?
- 2) Skal artikel 7, nr. 2), og artikel 12 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1215/2012 af 12. december 2012 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område fortolkes således, at disse bestemmelser kan påberåbes af en person, der har overtaget et krav fra skadelidte i et trafikuheld på grundlag af en aftale, inden for rammerne af en sag anlagt ved en ret i den medlemsstat, hvor ulykken skete, mod skadevolderens ansvarsforsikringsselskab, der har hjemsted i en anden medlemsstat end den, hvor skadetilføjelsen er foregået?

[Udelades] [proceduremæssige oplysninger]

[Org. s. 2]

Begrundelse

for kendelse af 7. august 2020

I. Tvistens genstand og de relevante faktiske omstændigheder:

1. Tvistens genstand i de forenede sager er krav fra to erhvervsdrivende: T. B. og D. sp. z o.o. (selskab med begrænset ansvar) med hjemsted i J. [Polen] mod sagsøgte G. I. A/S med hjemsted i K. (Danmark). I de to forenede sager har sagsøgerne nedlagt påstand om erstatning for tab som følge af trafikulykker, som er forårsaget af skadevoldere, der er forsikret af sagsøgte.
2. Sag [udelades] [nr. 1]

2.1. T. B. har ved stævning af 19. oktober 2018 nedlagt påstand om, at sagsøgte tilpligtes til at betale 501 PLN. Sagsøgeren har gjort gældende, at der den 12. december 2017 fandt et trafikuheld sted, hvilket resulterede i, at køretøjet ejet af skadelidte K. W. blev beskadiget. Det fremgår af dokumenterne, der er vedlagt stævningen, at trafikuheldet fandt sted i K. (Polen), at køretøjerne, der var involveret i trafikuheldet, er registreret i Polen, og at førerne er polske statsborgere. Skadevolderen – P. P. – havde en ansvarsforsikring hos det sagsøgte forsikringsselskab. Sagsøgte udbetalte et erstatningsbeløb på 1 301,17 PLN. Det er sagsøgerens vurdering, at erstatningen blev sat for lavt. Sagsøgeren, der udøver erhvervsmæssig virksomhed ved at foretage risikovurderinger og estimering af tab, erhvervede retten til den resterende del af erstatningskravet fra skadelidte ved en aftale om overdragelse af kravet.

2.2. Sagsøgtes befuldmægtigede har i svarskriftet nedlagt påstand om at sagen afvises på grund af manglende international kompetence. Sagsøgte har henvist til argumenterne i Domstolens dom af 31.01.2018, C-106/17, Hofsoe, EU:C:2018:50. Henset til det faktum, at sagsøgeren udøver erhvervsmæssig virksomhed med at gøre erstatningskrav gældende, kan vedkommende ikke drage fordel af den særlige beskyttelse, som *forum actoris* indebærer, og skal anlægge sag mod forsikringsgiveren ved retterne på det sted, hvor denne har hjemsted. Sagsøgte har henvist til en række domme afgjort af de almindelige polske domstole vedrørende tilsvarende faktiske omstændigheder [...] [henvisninger til national retspraksis].

2.3. Ved skrivelse af 24. juli 2019 har sagsøgeren gjort gældende, at sagsøgte virker gennem C. P. sp. z o.o. i Polen, og at den nationale kompetence således var begrundet. Derudover følger det af artikel 12 i forordning nr. 1215/2012, at forsikringsgiveren kan sagsøges ved retten på det sted, hvor skadetilføjelsen er foregået.

3. Sag [udelades] [nr. 2]

3.1. D. sp. z o.o. (selskab med begrænset ansvar) med hjemsted i J. har ved stævning af 8. maj 2019 nedlagt påstand om, at sagsøgte tilpligtes til at betale et beløb på 1 626,95 PLN. Sagsøgeren påpegede i sin begrundelse, at der den 7. juli 2017 fandt et trafikuheld sted [org. s. 3], som resulterede i, at skadelidte M. og E. C.'s køretøj blev beskadiget. Uheldets skadevolder har en ansvarsforsikring hos det sagsøgte selskab. Det fremgår af dokumenterne, der er vedlagt som bilag til stævningen, at trafikuheldet fandt sted i Ś. (Polen), at køretøjerne, der var involveret i trafikuheldet, er registreret i Polen, og at førerne er polske statsborgere. I forbindelse med køretøjets reparation, lejede de skadelidte et erstatningskøretøj hos sagsøgeren. Sagsøgte satte spørgsmålstejn ved størrelsen af omkostningerne til erstatningskøretøjet, som udgjorde 2 558,40 PLN, og udbetalte derfor kun et beløb på 931,45 PLN. Den 4. marts 2019 indgik de skadelidte en aftale med sagsøgeren om overdragelse af kravet, som var opstået i forbindelse med omkostningerne forbundet med leje af erstatningskøretøjet.

3.2. Sagsøgtes befuldmægtigede har i svarskriftet nedlagt påstand om at sagens afvises på grund af manglende international kompetence. Sagsøgte har i den forbindelse henvist til argumenterne i EU-Domstolens dom af 31.1.2018, C-106/17, Hofsoe, EU:C:2018:50. Henset til det faktum, at sagsøgeren udøver erhvervsmæssig virksomhed med at gøre erstatningskrav gældende, kan denne ikke benytte sig af muligheden for at anlægge sag ved retterne i en anden medlemsstat end den, hvor forsikringsgiveren har hjemsted. Til støtte for sin påstand har sagsøgte henvist til flere afgørelser fra almindelige domstole vedrørende tilsvarende faktiske omstændigheder.

3.3. Ved skrivelser af 3. december 2019 og 4. marts 2020 anførte sagsøgeren, at selskabet ikke kan anses for at være en ligeværdig part i forhold til sagsøgte. Sagsøgeren er således kun en reparatør, som tilbyder muligheden for reparation af køretøjer uden betaling men mod overtagelse af erstatningskrav som betaling for udgifterne til reparation. [Sagsøgeren] beskæftiger sig ikke med køb af erstatningskrav med henblik på at anlægge sager herom. Sagsøgte, som leverer sine tjenesteydelser i Polen, bør tage hensyn til nødvendigheden af at give skadelidte parter og enheder, der handler på deres vegne, mulighed for at forfølge deres krav ved nationale domstole. Sagsøgeren har ligeledes anført, at artikel 12 i forordning nr. 1215/2012 danner grundlag for kompetence i Polen.

3.4 Under retsmødet den 31. juli 2020 påpegede sagsøgerens befuldmægtigede, at såfremt kravet afvises, vil skadelidte være i en vanskelig situation. Reparatører vil således ikke leverer tjenesteydelser mod betaling i form af overtagelse af erstatningskrav, henset til de vanskeligheder, der er forbundet med at inddrive krav i udlandet. At afvente udbetaling af erstatning fra et udenlandsk forsikringsselskab tager flere måneder, og skadelidte har ofte ikke selv midlerne til at reparere køretøjet eller leje et erstatningskøretøj.

II. Retsforskrifter

EU-retten

4. Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1215/2012 af 12. december 2012 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (EUT L 351 af 20.12.2012, s. 1; herefter »forordningen«).

4.1. Artikel 4, stk. 1:

[Org. s. 4] »Med forbehold af denne forordning skal personer, der har bopæl på en medlemsstats område, uanset deres nationalitet, sagsøges ved retterne i denne medlemsstat.«

4.2. Artikel 5, stk. 1:

»Personer, der har bopæl på en medlemsstats område, kan kun sagsøges ved retterne i en anden medlemsstat i medfør af de regler, der er fastsat i dette kapitels afdeling 2-7.«

4.3. Artikel 7, nr. 2):

»En person, der har bopæl på en medlemsstats område, kan sagsøges i en anden medlemsstat [...] i sager om erstatning uden for kontrakt, ved retten på det sted, hvor skadetilføjelsen er foregået eller vil kunne foregå.«

4.4. Artikel 8, nr. 2):

»En person, der har bopæl på en medlemsstats område, kan endvidere sagsøges når der er tale om en sag om opfyldelse af en garanti- forpligtelse eller andre krav mod den pågældende som tredjemand, ved den ret, hvor den oprindelige sag er anlagt, medmindre denne kun er anlagt for at unddrage den pågældende det værneting, der ville være kompetent i hans sag.«

4.5. Artikel 11, stk. 1, litra b):

»En forsikringsgiver, der har bopæl på en medlemsstats område, kan sagsøges [...] i en anden medlemsstat i tilfælde, hvor sagen anlægges af forsikringstageren, den sikrede eller den begunstigede, ved retten på det sted, hvor sagsøger har bopæl, [...]»;«

4.6. Artikel 11, stk. 2:

»Har forsikringsgiveren ikke bopæl på en medlemsstats område, men er indehaver af en filial, et agentur eller en anden virksomhed i en medlemsstat, anses forsikringsgiveren i sager vedrørende driften af filialen, agenturet eller virksomheden som havende bopæl på denne medlemsstats område.«

4.7. Artikel 12:

»I sager om ansvarsforsikring eller forsikring af fast ejendom kan forsikringsgiveren endvidere sagsøges ved retten på det sted, hvor skadetilføjelsen er foregået. Det samme gælder, når fast ejendom og løsøre er omfattet af samme forsikringsaftale og er genstand for samme skadestilfælde.«

4.8 Artikel 13:

»Stk. 1. I sager om ansvarsforsikring kan forsikringsgiveren endvidere sagsøges ved den ret, hvor skadelidte har anlagt sag mod den sikrede, såfremt den lovgivning, der gælder for denne ret, indeholder hjemmel dertil.

Stk. 2. Artikel 10, 11 og 12 finder anvendelse i tilfælde, hvor skadelidte anlægger sag direkte mod forsikringsgiveren, såfremt der er hjemmel for et direkte sagsanlæg.

[...]

[Org. s. 5]

Polsk ret

5. Kodeks cywilny z dnia 23 kwietnia 1964 r. (lov om civilret af 23. april 1964) (Dz.U. af 1964, nr. 16, position 93)

5.1. Artikel 509:

»§ 1. En kreditor kan uden debtors samtykke overdrage kravet til en tredjemand (overdragelse af krav), medmindre loven, en aftalemæssig begrænsning eller forpligtelsens art er til hinder herfor.

§ 2. Overdragelsen af kravet omfatter alle dertil knyttede rettigheder, navnlig et krav på udestående renter.«

5.2. Artikel 822 § 4 i lov om civilret:

»Enhver, som har ret til erstatning for en skade, der følger af en begivenhed, som er omfattet af ansvarsforsikringen, kan gøre sit krav gældende direkte over for forsikringsgiveren.«

III. Begrundelse for forelæggelsen af de præjudicielle spørgsmål

Generelle betragtninger

6. Det fælles element i de forenede sager er den omstændighed, at de vedrører en trafikulykke, der fandt sted i Polen, at det alene var polske statsborgere, der var involveret, og at køretøjerne var registreret i Polen. Sagsøgerne er enheder, der har erhvervet retten til erstatning i henhold til aftaler om overdragelse af kravene.
7. I Polen er det almindelig praksis, at skadelidte ved trafikuheld, hvor erstatning for skadetilføjelserne udbetales af skadevolderens ansvarsforsikring, benytter sig af kontantløse tjenesteydelser fra reparatører og udlejere af erstatningskøretøjer, og at leverandørerne af disse tjenesteydelser kræver erstatning direkte fra skadevoldernes forsikringsselskab.
8. Den omstændighed, at ansvarsforsikringsselskabet for skadevolderne er selskabet G.I. A/S, der har hjemsted i Danmark, rejser tvivl om den internationale kompetence. Forsikringsselskabet har ikke nogen filial, agentur eller anden afdeling i Polen, hvorfor forordningens artikel 11, stk. 2, ikke kan danne grundlag for kompetence i Polen. Det sagsøgte forsikringsselskab har rettet tilbud om indgåelse af forsikringsaftaler for polske statsborgere gennem P. sp. z o.o. (selskab med begrænset ansvar) i Ż.

Om det første præjudicielle spørgsmål

9. Det følger af Domstolens praksis, at formålet med henvisningen i artikel 13 stk. 2, i forordningen er at føje personer, der har lidt en skade, til den liste over sagsøgere, der omhandles i forordningens artikel 11, stk. 1, litra b), uden at kredsen af personer, som har lidt skade, indskrænkes til dem, der direkte har lidt skade (dom af 31.1.2018, Hofsoe, C-106/17, EU:C:2018:50, præmis 37 og den deri nævnte retspraksis).
10. Domstolen har ligeledes præciseret, at fravigelserne fra princippet om kompetence på det sted, hvor sagsøgte har bopæl, har karakter af **[org. s. 6]** undtagelser og skal fortolkes strengt. Heraf følger, at en særlig beskyttelse i forholdet mellem professionelle aktører inden for forsikringsbranchen ikke er begrundet, idet ingen af parterne kan anses for at befinde sig i en svagere situation end modparten (dom af 31.1.2018, Hofsoe, C-106/17, EU:C:2018:50, præmis 40 og 42 og den deri nævnte retspraksis).
11. Der er ingen definition af »skadelidte« som omhandlet i forordningens artikel 13, stk. 2. Det følger derimod, at den beskyttelsesfunktion, som er knyttet til forordningens artikel 11, stk. 1, litra b), indebærer, at de specielle kompetenceregler ikke udvides til at omfatte personer, som ikke har behov for beskyttelsen (jf. dom af 13.7.2000, GroupJosi, C-412/98, EU:C:2000:399, præmis 65, 66; af 26.5.2005, GIE Reunioneuropeenne m.fk., C-77/04, EU:C:2005:327, præmis 20; og af 17.9.2009, VorarlbergerGebietskrankenkasse, C-347/08, EU:C:2009:561, præmis 41).
12. Sagsøgeren – D. sp. z o.o. (selskab med begrænset ansvar) i J. – har under henvisning til dommen i sag C-106/17 anført, at denne ikke er erhvervsdrivende inden for forsikringssektoren, og ikke udøver erhvervsvirksomhed med at gøre erstatningskrav gældende over for forsikringsgiverne i sin egenskab af aftalemæssig erhverver af sådanne krav. Sagsøgerens hovedvirksomhed er behandling af motorkøretøjsskader og udlejning af erstatningskøretøjer. Det skal dog tilføjes, at sagsøgeren i forbindelse med overtagelsen af erstatningskravet som en kontantløs betaling for reparationsudgifterne, kræver betaling af erstatning fra forsikringsselskaberne.
13. I overensstemmelse med 15. betragtning til forordningen, bør kompetencereglerne frembyde en høj grad af forudsigelighed og være baseret på sagsøgtes bopæl som det principielle kriterium.
14. Den forelæggende ret er derfor i tvivl om, hvilke kriterier, der skal anvendes ved vurderingen af, om en given part er »den svage part«, og om vedkommende kan betragtes som skadelidte, som omhandlet i forordningens artikel 13, stk. 2, og dermed kan påberåbe sig kompetencen, som følger af forordningens artikel 11, stk. 1, litra b). Navnlige er den forelæggende ret i tvivl om, hvorvidt det alene er den omstændighed, at den erhvervsdrivende driver primær og ikke kun accessorisk virksomhed inden for forsikringssektoren, der er afgørende, eller om der også er andre faktorer, der er relevante, såsom de ressourcer, den

erhvervsdrivende er i besiddelse af, og omfanget af udøvelsen af en anden økonomisk virksomhed.

15. Det er den foreliggende rets vurdering, at det er nødvendigt at få præciseret, hvilke personer, der kan anses for skadelidte i henhold til forordningens artikel 13, stk. 2, henset til forskellene i de almindelige domstoles praksis og betydningen af spørgsmålet om kompetence. Et sådant kriterium kan f.eks. være grundlaget for erhvervelsen af kravet. Dette ville føre til en anerkendelse af, at personer, der beslutter sig for at overtage et givent krav ved at indgå en aftale, ikke kan påberåbe sig kompetencen, som følger af forordningens artikel 13, stk. 2, set i sammenhæng med artikel 11, stk. 1, litra b).

[Org. s. 7] Om det andet præjudicielle spørgsmål

16. Mens det første præjudicielle spørgsmål kun omhandler den ene af sagsøgerne i de forenede sager – D. sp. z o.o. (selskab med begrænset ansvar) i J. – omhandler det andet præjudicielle spørgsmål begge forenede sager.
17. Den foreliggende ret er i tvivl om, hvorvidt en person, som har erhvervet et krav ved en overdragelsesaftale om udbetaling af erstatning fra skadevolderens ansvarsforsikringselskab, kan påberåbe sig de ovenfor nævnte bestemmelser i forordningens artikel 7, nr. 2), og artikel 12 med henblik på at forfølge kravet ved retten på det sted, hvor skadetilføjelsen er foregået.
18. Forordningens artikel 7, nr. 2), giver mulighed for at sagsøge en person, der har bopæl på en medlemsstats område, i en anden medlemsstat i sager om erstatning uden for kontrakt, ved retten på det sted, hvor skadetilføjelsen er foregået. Det kan således antages, at denne bestemmelse ligeledes omfatter sager, der direkte vedrører skadelidte mod den person, der er ansvarlig for en ansvarspådragende handling (f.eks. forsikringselskabet) [...] [henvisning til national retspraksis].
19. Tvivlen vedrørende muligheden for at benytte det nævnte kriterium skyldes imidlertid, at forsikringselskabets ansvar udspringer af den forsikringsaftale, der er indgået med skadevolderen. Derudover er spørgsmålet om kompetence i forhold til forsikringsager reguleret i forordningens artikel 10-16.
20. Sagsøgerne i de forenede sager har gjort gældende, at kompetencereglen for retten på det sted, hvor skadetilføjelsen er foregået, er forordningens artikel 12, hvorefter forsikringsgiveren i sager om ansvarsforsikring kan sagsøges ved retten på det sted, hvor skadetilføjelsen er foregået. Denne tilgang er under tilsvarende faktiske omstændigheder blevet afspejlet i de almindelige polske domstoles praksis [...] [henvisning til national retspraksis]. På den anden side skal det påpeges, at bestemmelsen i forordningens artikel 12 skal læses i overensstemmelse med forordningens artikel 13, stk. 2. Det er således kun en person, som er skadelidte i henhold til forordningens artikel 13, stk. 2, der kan påberåbe sig kompetencereglen, som følger af artikel 12 [...] [henvisning til national retspraksis].

21. Vedtagelsen af en af disse løsninger vil have betydelige konsekvenser for alle erhvervsdrivende. Hvis det antages, at erhververen af et krav anses som værende en erhvervsdrivende inden for forsikringssektoren, og derfor ikke kan påberåbe sig kompetencereglen, som følger af forordningens artikel 7, nr. 2) og artikel 12, skal sagen anlægges ved retten i den medlemsstat, som skadevolderens ansvarsforsikrings-selskab [org. s. 8] har hjemsted i, på trods af, at stedet, hvor skadetilføjelsen er foregået samt skadevolderens og skadelidtes bopæl, er beliggende i en anden medlemsstat.
22. I overensstemmelse med forordningens artikel 13, stk. 1, kan forsikringsgiveren i sager om ansvarsforsikring endvidere sagsøges ved den ret, hvor skadelidte har anlagt sag mod forsikrings-selskabet, såfremt den lovgivning, der gælder for denne ret, indeholder hjemmel dertil. En lignende bestemmelse ses i forordningens artikel 8, nr. 2), hvorefter en person, der har bopæl på en medlemsstats område, endvidere kan sagsøges når der er tale om en sag om opfyldelse af en garantiforpligtelse eller andre krav mod den pågældende som tredjemand, ved den ret, hvor den oprindelige sag er anlagt, medmindre denne kun er anlagt for at unddrage den pågældende det værneting, der ville være kompetent i hans sag. Efter den ovenfor citerede artikel 822 § 4 i lov om civilret kan enhver i henhold til polsk ret, som har ret til erstatning for en skade, der følger af en begivenhed, som er omfattet af ansvarsforsikringen, gøre sit krav gældende direkte over for forsikringsgiveren.
23. Således vil erhververen af et krav for at kunne sagsøge skadevolderens ansvarsforsikringsgiver ved retten på det sted, hvor skadetilføjelsen er foregået, blive tvunget til at sagsøge selve forsikringstageren, idet denne i så fald vil kunne påberåbe sig kompetencereglen som følger af forordningens artikel 13, stk. 1 [alternativt forordningens artikel 8, nr. 2)].
24. Ovenstående fortolkningsresultat vil have negative følger for skadevolderen, som vil blive udsat for flere omkostninger, på trods af, at det ikke er nødvendigt med dennes deltagelse som sagsøgte i denne type sager. Denne løsning er heller ikke i overensstemmelse med polsk ret, som giver skadelidte og erhververen mulighed for at sagsøge skadevolders forsikrings-selskab, uden at det er nødvendigt at sagsøge selve skadevolderen.
25. Det er den foreliggende rets vurdering, at en sådan fortolkning af bestemmelserne i forordningens artikel 12 og artikel 13, stk. 1 og 2, som giver mulighed for at sagsøge skadevolderens ansvarsforsikringsgiver ved retten på det sted, hvor skadetilføjelsen er foregået, uden det er nødvendigt at sagsøge forsikringstageren, ville være rimelig.
26. Sammenfattende er besvarelsen af de to præjudicielle spørgsmål, som den foreliggende ret har stillet, nødvendige for at løse den tvist, der verserer for den denne. Forelæggelsen af ovennævnte præjudicielle spørgsmål understøttes af det faktum, at de domme, der er truffet af polske almindelige domstole, som er gjort offentligt tilgængelige, og som den foreliggende ret har fået adgang til, viser, at de

ovenstående bestemmelser i forordningen fortolkes forskelligt, hvilket resulterer i, at der anvendes forskellige løsninger – på lignende faktiske omstændigheder – med hensyn til, om der foreligger international kompetence.

27. [Udelades] [proceduremæssige bestemmelser]

ARBEJDSDOKUMENT